

ABSTRACTS-ΠΕΡΙΛΗΨΕΙΣ

The “accomplishment of university’ objectives through the the professors’ free personal communication”. Professorial syndicalism, educational reform and ‘ autonomy crisis’: the origins of a multi-semantic relationship

N. PAPADAKIS

Candidate PhD

University of Crete

In 1931 or 1932 the preamble of the Bill “For the rule and regulations of the University of Athens” that is a prelude to the total reform of the institutional framework of the organisation and operation of higher education is made public. Immediately after this development the professors of the University of Athens hastened to establish (for the first time) a trade union, the Union of the University of Athens’s Professors. Even at the time of its establishment the Union is activated to prevent the voting of this institutional framework “without the necessary amendments”. And this (happens) because they think that it contains articles that offend the “university’s independence”. The role of the professors that are also Senators and, one way or another, collaborators with the Ministry of Education, is important. The invocation of “the crisis of independence” but also the self-nomination of the professors as responsible for its protection, is a main point of the protest word they

articulate. Mainly, the crisis of independence was finally faced, as a movement not based to the existing law, which is accepted by the academic structure itself. Finally, after a series of negotiations with the Ministry of Education and withdrawal of the particularly contentious provision the professors' protests receded. The whole unionist action of the professors took place in a favourable international conjuncture while it was relishing the reliance of the Greek opposition parties. Certainly, the Greek case of university professors' unionism we examined forms rather an example of corporate word articulation than an indication of intention for ideological and political intervention. Similar events will take place half a century later, when the several Greek Universities' professors will proceed to the establishment of unionist entities ("Unions") as soon as the content of Law 1268/82 leaked out. It is an eloquent historical coincidence that needs further investigation.

Access inequalities to university education: an approach to the official statistical data in the period 1984-1998

M. CHRYSAKIS

*Dr. of Economic Sciences,
Researcher of the National Centre for Social Research*

S. SOULIS

*Dr. of Economic Sciences,
Director of the Faculty of Administration
and Economics of TEI of Athens*

The access to Greek tertiary education (especially to the university sector) and the relevant selection processes are influenced by socially determined inequalities. Given that all tertiary education access systems are centralised and centrally arranged, research is carried out into what extent the reformative interventions make more or less competitive the

selection processes as this results to the advantage (according to priority) of the already privileged due to their social origin. The analysis of the official data of the National Statistics Service of Greece (1984-1998) shows that the father's profession is an important differentiation factor of the relative access possibilities to university education while the respective access inequalities are being increased over time.

The Globalization of the market, the European Higher Education Space and the Bologna Declaration

TH. XANTHOPOULOS

Professor, Rector of NTUA

The objective of the domination of the market over the tertiary education permeates the Bologna Declaration. The conversion of the University into an enterprise, the abandonment of the consideration of higher education as a public good and the selective funding of the institutions with market criteria are proposed. The increased demand for university education combined with the command for the satisfaction of the labour market's needs and the drastic reduction of the cost of university study, will result in the transformation of the Higher Professional Schools into Universities, the downgrading of the level of studies and the decreased access to postgraduate studies. Greek Universities are opposed to this and propose, among others, the maintenance of the citizen's right for access to Universities, the increased funding for Higher Education Institutions and the substantial strengthening of their independence.

The Bologna Declaration. The new educational order in Europe

K. STAMATIS

*Professor of Philosophy
Aristotle University of Thessaloniki*

The Bologna Declaration recommends common policies for European higher education. But it also contains some dangerous confessions for the public tertiary education. The invocation of the “knowledge society” is made at the expense of the completed education of the same society’s members and with higher education being dropped as a subject of public interest and social good. The employability is promoted through the formation of intermediate scientific level graduates for the satisfaction of the enterprises’ practical needs. The competitiveness as an ideology will lead to a qualitative downgrading of all sciences because only the useful knowledge for the production will be favoured. The consequence of all these will be that the course for the determination of the content, the spirit and the aims of higher education will be made by those that will exploit the graduates and not by the teachers or the students. And this is the main motive of the Declaration

Η “δι’ ελευθέρας προσωπικής επικοινωνίας των καθηγητών του πανεπιστημίου εξυπηρέτησις των σκοπών αυτού”.
Καθηγητικός συνδικαλισμός, εκπαιδευτική μεταρρύθμιση και «κρίση της αυτοτέλειας»: Οι καταβολές μιας πολύσημης σχέσης

Ν. ΠΑΠΑΔΑΚΗΣ

*Υποψήφιος Διδάκτωρας
Πανεπιστήμιο Κρήτης*

Το 1931 ή ‘32 δημοσιοποιείται η εισηγητική έκθεση του σχεδίου νόμου «Περί του οργανισμού του πανεπιστημίου Αθηνών», η οποία προοιωνίζει τη συνολική μεταρρύθμιση του θεσμικού πλαισίου οργάνωσης και λειτουργίας της Ανώτατης Εκπαίδευσης. Αμέσως μετά από αυτήν την εξέλιξη οι καθηγητές του Πανεπιστημίου Αθηνών σπεύδουν να ιδρύσουν για πρώτη φορά, συνδικαλιστικό φορέα, την Ένωση των Καθηγητών του Πανεπιστημίου Αθηνών. Ήδη από την ίδρυση της η Ένωση δραστηριοποιείται στην προσπάθεια αποτροπής της ψήφισης του εν λόγω θεσμικού πλαισίου «άνευ των αναγκαίων τροποποιήσεων». Κι αυτό γιατί θεωρούν ότι εμπεριέχει άρθρα που θίγουν την «αυτοτέλειαν του πανεπιστημίου». Σημαντικός είναι ο ρόλος Καθηγητών που τυγχάνουν Γερουσιαστές αλλά και, με τον ένα ή άλλο τρόπο, συνεργάτες του Υπουργείου Παιδείας. Η επίκληση της «κρίσης της αυτοτέλειας» του πανεπιστημίου αλλά και η αυτοαναγόρευση των καθηγητών σε υπεύθυνους για την προάσπιση της αποτελεί κομβικό σημείο του Λόγου Διαμαρτυρίας που αρθρώνουν. Ουσιαστικά η κρίση της αυτοτέλειας αντιμετωπίστηκε τελικά ως *ανομική ένταση* την οποία δέχεται η ίδια η ακαδημαϊκή δομή. Τελικά μετά από μια σειρά διαπραγματεύσεων με το Υπουργείο Παιδείας και απόσυρση τη κατεξοχήν «επίμαχης» διάταξης, οι διαμαρτυρίες των Καθηγητών υποχωρούν.

Η όλη συνδικαλιστική κίνηση των Καθηγητών έλαβε χώρα μέσα σε μια ευνοϊκή διεθνή συγκυρία, ενώ απολάμβανε και της στήριξης της

εν Ελλάδα Αντιπολίτευσης. Βέβαια η ελληνική περίπτωση συνδικαλισμού των πανεπιστημιακών, την οποία εξετάσαμε, αποτελεί μάλλον δείγμα άρθρωσης ενός συντεχνιακού λόγου παρά εκδήλωση πρόθεσης ιδεολογικής και πολιτικής παρέμβασης. Ανάλογα γεγονότα θα λάβουν χώρα μισό αιώνα μετά, όταν οι Καθηγητές αρκετών ελληνικών Πανεπιστημίων θα προχωρήσουν στην ίδρυση συνδικαλιστικών οργάνων («Ενώσεων») μόλις διαρρεύσει το περιεχόμενο του Ν. 1268/ 82. Πρόκειται για μια εύγλωττη ιστορική σύμπτωση που χρήζει περαιτέρω διερεύνησης.

Ανισότητες πρόσβασης στην πανεπιστημιακή εκπαίδευση: Μία προσέγγιση στα επίσημα στατιστικά στοιχεία για την περίοδο 1984 - 1998

Μ. ΧΡΥΣΑΚΗΣ

Δρ. Οικονομικών , Ερευνητής ΕΚΚΕ

Σ. ΣΟΥΛΗΣ

Δρ. Οικονομικών

Δ/ντής Σχολής Διοίκησης και Οικονομίας , ΤΕΙ Αθηνών

Η πρόσβαση στην Ελληνική τριτοβάθμια εκπαίδευση (ιδίως στην πανεπιστημιακή) και οι σχετικές διαδικασίες επιλογής επηρεάζονται από κοινωνικά προσδιορισμένες ανισότητες. Με δεδομένο ότι όλα τα συστήματα πρόσβασης στην τριτοβάθμια εκπαίδευση είναι συγκεντρωτικά και κεντρικά διακανονιζόμενα, ερευνάται το κατά πόσο οι εκάστοτε «μεταρρυθμιστικές» παρεμβάσεις καθιστούν περισσότερο ή λιγότερο ανταγωνιστικές τις διαδικασίες επιλογής με αποτέλεσμα να επωφελούνται, κατά προτεραιότητα, αυτοί που είναι ήδη ευνοημένοι λόγω κοινωνικής καταγωγής. Η ανάλυση των επίσημων στατιστικών στοιχείων της Ε.Σ.Υ.Ε. (1984-1998) δείχνει ότι το επάγγελμα του πατέρα αναδεικνύεται ως ένας σημαντικός παράγοντας διαφοροποίησης των σχετικών πιθανοτήτων πρόσβασης στην πανεπιστημιακή εκπαίδευση με τις αντίστοιχες ανισότητες πρόσβασης να αυξάνονται διαχρονικά.

Παγκοσμιοποίηση της Αγοράς, Ευρωπαϊκός Χώρος Ανώτατης Εκπαίδευσης και Διακήρυξη της Μπολόνια

Θ. ΞΑΝΘΟΠΟΥΛΟΣ

Καθηγητής, Πρύτανης Ε.Μ.Π.

Η επιδίωξη της κυριαρχίας της αγοράς επί της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης διαπερνά τη Διακήρυξη της Μπολόνια. Προτείνεται η μετατροπή του Πανεπιστημίου σε επιχείρηση, η εγκατάλειψη της θεώρησης της ανώτατης παιδείας ως δημόσιο αγαθό και η επιλεκτική χρηματοδότηση των ιδρυμάτων με «αγοραία» κριτήρια. Η αυξημένη ζήτηση για πανεπιστημιακή εκπαίδευση σε συνδυασμό με την επιταγή για την ικανοποίηση των αναγκών της αγοράς εργασίας και τη δραστική μείωση του κόστους των πανεπιστημιακών σπουδών, θα οδηγήσει στη μετάλλαξη σε Πανεπιστήμια των Ανώτερων Επαγγελματικών Σχολών, στην υποβάθμιση του επιπέδου σπουδών και στη μειωμένη πρόσβαση στις μεταπτυχιακές σπουδές. Τα Ελληνικά Πανεπιστήμια αντιτίθενται και προτείνουν, μεταξύ άλλων, τη διατήρηση του δικαιώματος της πρόσβασης του πολίτη στα Πανεπιστήμια, την αύξηση της χρηματοδότησης των ΑΕΙ και την ουσιαστική ενίσχυση της αυτοτέλειάς τους.

Η Διακήρυξη της Μπολόνια. Η νέα εκπαιδευτική τάξη στην Ευρώπη

Κ. ΣΤΑΜΑΤΗΣ

*Καθηγητής Φιλοσοφίας του Δικαίου
Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης*

Η Διακήρυξη της Μπολόνια εισηγείται κοινές πολιτικές για την Ευρωπαϊκή ανώτατη εκπαίδευση. Περιέχει όμως και επικίνδυνες για τη δημόσια τριτοβάθμια εκπαίδευση παραδοχές. Η επίκληση της «κοινωνίας της γνώσης» γίνεται σε βάρος της ολοκληρωμένης μόρφωσης των μελών της ίδιας της κοινωνίας και με την ανώτατη εκπαίδευση να παύει να αποτελεί ζήτημα δημοσίου ενδιαφέροντος και κοινωνικό αγαθό. Προωθείται η απασχολησιμότητα μέσω της δημιουργίας αποφοίτων μέσης επιστημονικής στάθμης για την ικανοποίηση πρακτικών αναγκών των επιχειρήσεων. Η ανταγωνιστικότητα ως ιδεολογία θα οδηγήσει σε μια ποιοτική υποβάθμιση όλων των επιστημών αφού θα ευνοείται μόνο η χρήσιμη για την παραγωγή γνώση. Συνέπεια όλων αυτών είναι ότι η πορεία προς τον καθορισμό του περιεχομένου, του πνεύματος και των στόχων της ανώτατης εκπαίδευσης θα γίνεται από αυτούς που θα εκμεταλλευτούν τους αποφοίτους και όχι από τους διδάσκοντες ή τους διδασκόμενους. Και αυτό είναι το κύριο κίνητρο της Διακήρυξης